

Изпратено по електронен път

ДО

**МИНИСТЕРСКИЯТ СЪВЕТ НА РЕПУБЛИКА
БЪЛГАРИЯ**

**АДМИНИСТРАЦИЯТА НА ПРЕЗИДЕНТА НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ

**МИНИСТЕРСТВО НА ИКОНОМИКАТА И
ИНДУСТРИЯТА**

МИНИСТЕРСТВО НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО

СТАНОВИЩЕ

ОТ „Вейпинг Асоциация - България“, с ЕИК: 207786522,
гр. София, ул. Професор д-р Иван Странски № 9,
представявана от: Пенчо Бояджиев – председател и
Георги Кроснев – заместник - председател на управителния
съвет

ОТНОСНО: Обявеното намерение за пълна забрана на вейпинг
продуктите в България

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА,

От началото на годината се наблюдава целенасочена и систематична медийна и политическа атака срещу индустрията на електронните цигари в България. Въпреки че тези продукти са законно регламентирани, обложени с акциз и подчинени на европейските правила за търговия и контрол, риториката в публичното пространство подвеждащо ги приравнява към нерегламентираната търговия с забранени субстанции.

Тази тенденция не само е нелепа и манипулативна, но и вероятно цели постигането на други интереси, които нямат общо със защитата на общественото здраве. Наясно сме с обществената загриженост по отношение на нелегалната продажба на забранени субстанции, но е абсолютно неприемливо цял легален сектор да бъде дамгосан и подложен на необоснована репресия заради действията на престъпни елементи, срещу които именно държавата следва да се бори с ефективен контрол и правоприлагане.

Налагането на пълна забрана върху електронните цигари, без да бъде направена оценка на въздействието, без обществени консултации и без ясна регулаторна и финансова обосновка, ще доведе до тежки икономически и социални последици.

Финансови и икономически последици за държавния бюджет

С оглед на промените в Закона за акцизите и данъчните складове (ЗАДС) от 2023 г., електронните цигари и техните консумативи са **обложени с акциз**, а търговията с тях се осъществява при пълен държавен контрол. Това означава, че приходите от този сектор допринасят значително за държавния бюджет, като за 2024 г. са постъпили **около 50 млн. лева** приходи от акцизи, ДДС, мита и корпоративен данък.

В случай на пълна забрана, държавата ще се изправи пред следните **икономически и правни последици**:

- **Вече внесенят акциз ще подлежи на възстановяване**, тъй като икономическите оператори са изпълнили своите данъчни задължения към държавата. Към момента обаче **няма предвиден правен механизъм** за възстановяване на този акциз при забрана на продуктите, което създава **сериозен риск за бюджета**.
- **Размерът на загубите за бюджета за 2025 г. ще надхвърли 70 млн. лева**, поради не само загуба на акцизни и данъчни приходи, но и допълнителната финансова тежест, свързана с евентуални процедури по обезщетение на бизнеса.
- **Липсва предвидима и последователна държавна политика** – това не е първата **стихийна промяна в сектора**. Въвеждането на акциз върху електронните цигари през 2023 г. също се случи **без адекватна административна подготовка**, което доведе до сериозен хаос в индустрията, липса на ясни указания от страна на институциите и **забавяне в процесите по регистрация и контрол**. Възникналата **регулаторна несигурност** доведе до **колебания на инвеститорите**, неефективност в събирането на акцизите и засилване на **сивия сектор**. Повторно налагане на радикална промяна без оценка на въздействието ще доведе до още по-големи проблеми.
- **Засегнатите компании могат да предявят съдебни претенции срещу държавата**, което допълнително ще натовари публичните финанси. В случай на доказани загуби и нарушаване на принципите на правната сигурност, държавата може да бъде осъдена да възстанови не само преките щети, но и пропуснатите ползи за бизнеса.
- **Не е предвидена регламентация за унищожаването на забранени продукти**, което може да доведе до правен вакуум и липса на механизъм за управление на вече наличните стоки. Когато през 2023 г. беше въведен акцизът върху тези продукти, липсата на ясна правна рамка създаде хаос – икономическите оператори **не знаеха как да процедурат с вече внесените продукти**, а администрацията **не можеше да даде своевременни указания**. Ако сега бъде въведена пълна забрана без механизъм

за контролирано изтегляне и унищожаване на наличните стоки, бизнесът ще бъде поставен в невъзможност да изпълни законовите си задължения, което ще доведе до **правен хаос и потенциални санкции за фирмите.**

Въвеждането на забрана без предвидими компенсаторни механизми, ясни правила за възстановяване на акциза и предварителна регулаторна подготовка ще създаде **допълнителен хаос в индустрията, загуби за бюджета и правна несигурност за всички засегнати икономически оператори.**

Световните тенденции в тютюневата индустрия и защо пълната забрана противоречи на тях

Ако целта на предложената забрана е да се компенсират загубените приходи чрез **увеличаване на акцизните постъпления от традиционните цигари**, подобен подход **не само би бил регресивен** от здравна гледна точка, но и би противоречал на глобалната тенденция за **намаляване на пушенето.**

През последното десетилетие водещите световни компании в тютюневата индустрия преминават към разработване и налагане на бездимни алтернативи като част от глобалните усилия за намаляване на вредите от тютюнопушенето. Вместо да разчитат единствено на традиционните цигари, тези компании инвестират в развитието на електронни цигари (вейпове) и нагреваеми тютюневи изделия. Целта е да се предложат по-малко вредни продукти, които отговарят на нарастващото търсене за алтернативи на конвенционалното пушене.

Забраната на вейпинг продуктите в България не съответства на тази глобална тенденция, която се подкрепя както от индустрията, така и от потребителите в различни държави. Дори в рамките на Европейския съюз подходът не е тотална забрана, а разработване на регулации и контролирана среда, в която тези продукти могат да бъдат безопасно предлагани и потребявани.

Отделно, подобни пълни забрани могат да създадат икономически и регулаторни противоречия, като:

- Подтикват потребителите да се върнат към традиционните цигари, което би довело до по-големи здравни рискове.
- Създават условия за нерегулиран пазар, в който потребителите ще купуват продукти без контрол върху състава и качеството.
- Водят до икономически загуби за държавата, като напълно премахват значителен приход от акцизи и данъци.

Европейски практики и необходимост от съгласуване с Европейската комисия

1. Липса на аналогична забрана в други държави-членки

Оповестената пълна забрана на електронните цигари в България няма precedent в Европейския съюз. Нито една държава-членка на ЕС не е въвела такава мярка, като вместо това държавите залагат на засилен контрол, регулация и ефективен механизъм за мониторинг на пазара, а не на рестриктивни забрани.

Примери за подходите на други държави в ЕС:

- **Белгия и Франция** – вместо пълна забрана, ограничиха само еднократните електронни цигари по екологични причини и дадоха преходен период на бизнеса за адаптация към новите изисквания.
- **Гърция и Румъния** – не само че запазиха напълно легалния достъп до вейпинг продукти, но и въведоха строг регулаторен контрол върху продажбите, включително ограничаване на достъпа за непълнолетни и засилване на проверките за безопасност.
- **Чехия** – обсъжда частична забрана на определени аромати във вейпинг течностите, но не и на електронните цигари като цяло.

Тези примери ясно показват, че регулацията, а не забраната е водещият подход в ЕС.

Държавите не елиминират цял сектор, а подобряват контрола, за да намалят рисковете за потребителите и да осигурят балансирана пазарна рамка.

Ако България се отклони драстично от тази практика, това ще породи въпроси за съответствието на подобна забрана с принципите на вътрешния пазар и европейското право.

2. Съгласуване с Европейската комисия – правно изискване

Съгласно Директива (ЕС) 2015/1535, всяка държава-членка, която планира да въведе ограничителни мерки върху продукти, подлежащи на единна регулация в ЕС, е длъжна предварително да нотифицира и съгласува мерките си с Европейската комисия.

Ако България едностранно приеме закон за пълна забрана, без предварително съгласуване, това може да доведе до сериозни правни последици:

- **Откриване на процедура за нарушение (infringement procedure) срещу България** за несъответствие с правото на ЕС. Европейската комисия може да поиска обяснения и при липса на обосновани аргументи да започне съдебна процедура пред Съда на Европейския съюз.
- **Съдебни искиове от засегнатите икономически оператори** за компенсиране на направени разходи и пропуснати ползи. Компаниите, инвестирали в сектора и

платили значителни данъци и акцизи, могат да заведат дела срещу държавата за загубите, които ще претърпят в резултат на забраната.

- **Развитие на нерегулиран пазар и трансграничен вейпинг туризъм** – ако България въведе пълна забрана, потребителите няма да спрат употребата, а просто ще започнат да купуват вейп продукти от съседни държави като Гърция и Румъния. Това ще подкопае ефективността на забраната, като доведе до неконтролируем внос и разширяване на нелегалния пазар в България, без държавата да има какъвто и да е регулаторен механизъм върху тези процеси.

С оглед на тези фактори, считаме, че вместо крайни мерки като пълна забрана, България следва да се придържа към международните тенденции и да приеме регулация, а не забрана.

гр. София, 07.02.2025 г.

С уважение,

Кленчо Бояджиев – Председател

